

Пролог

Дивно, чому ми завжди так прагнемо поділитися найважливішими новинами з близькими в комі. Ніби в кому впадають через брак захопливих подій.

Мама в лікарні, у відділенні інтенсивної терапії. Лікар повідомив, що їй залишилося щонайбільше сорок вісім годин. Бабуся, дідусь і тато в кімнаті для відвідувачів: телефонують родичам і їдять снеки з автомата. Бабуся каже, що печиво «Наттер баттер» її заспокоює.

Я стою біля маминого тіла, застиглого, змалілого, а поруч — трое моїх старших братів: Маркус (об'єднувач), Дастін (розумник) і Скотт (вразливець). Я витираю серветкою кутики її міцно заплющених очей. А тоді починається.

Об'єднувач нахилиється до мами й шепоче їй на вухо:

— Мам, я скоро повертатимусь до Каліфорнії.

Ми всі напружено чекаємо: ану ж мама зараз прокинеться?

Але ні. Тоді до неї підходить Розумник.

— Мамо. Ох, мамо, ми з Кейт одружуємося.

Ми знову пожвавлюємося — і знову нічого.

До ліжка ступає Вразливець.

— Матусю...

Я вже не дослухаюся, що там каже Вразливець, і зосереджуюся на власному пробуджувальному матеріалі.

Тепер моя черга. Я вичікую, поки всі підуть по їжу й залишать нас сам на сам. Тоді посуваю рипливий стілець поближче до її ліжка й сідаю. Я всміхаюся. Зараз у хід піде важка артилерія. Забудьте про весілля й переїзди: я маю дещо набагато важливіше. Таке, що зацікавить маму більше, ніж будь-що інше, я в тому певна.

— Матусю, я... я тепер така струнка. Я нарешті схудла до сорока з половиною кілограмів.

Я у відділенні інтенсивної терапії, біля смертного ложа своєї матері, і єдине, що, як на мене, може повернути її до тям — це

той факт, що мій страх і сум за всі ці дні, відколи її ушпиталили, перетворилися на ідеальну суміш із мотивації й анорексії та я нарешті важу стільки, скільки мама хотіла. Сорок із половиною кілограмів. Я цілковито впевнена, що це мусить спрацювати, тож тріумфально відкидаюся на спинку крісла, схрещую ноги й чекаю, поки вона прокинеться. Я все чекаю. І чекаю. І чекаю.

Але нічого не відбувається. Мама не приходить до тям. Я геть нічого не розумію. Якщо навіть моєї ваги не досить, щоб вивести маму з коми, отже, їй уже нічого не допоможе. А якщо так, це означає, що вона справді помре. А якщо вона помре, що ж робити мені? Єдиною метою мого життя було робити маму щасливою, бути тією, ким вона хотіла мене бачити. То ким я маю бути, коли мами не стане?

1.

Нині кінець червня, але мій подарунок загорнутий у різдвяний пакувальний папір. У нас його ціла купа: перед зимовими святами дідусь купив у «Семз клуб» набір із дванадцяти рулонів, хоча мама мало не тисячу разів казала, що це погана ідея.

Замість здирати пакування я обережно його знімаю, бо знаю, що мама любить зберігати обгортки з усіх подарунків. Якщо я його порву, папір буде не таким гарним, як їй хотілося б. Дастін вважає маму патологічною збирачкою, проте вона відказує, що просто любить пам'ятні речі. Тож я розгортаю обачно.

Я піднімаю голову. Усі дивляться на мене. Ось бабуся: пишна перманентна завивка, ніс гудзиком і напружена пильність, з якою вона завжди спостерігає, як хтось розгортає подарунок. Її цікавить усе: де взяли, скільки коштувало, з розпродажу чи ні. Вона просто *мусить* це знати.

Дідусь теж спостерігає та водночас фотографує. Я ненавиджу, коли мене знімають, але дідусь любить фотографувати. І якщо вже він щось любить, його не спинити. Наприклад, що-вечора перед сном дідусь з'їдає чималеньке відерце ванільного морозива. Мама просить його так не робити, бо це аж ніяк не допомагає його й без того хворому серцю, однак дідусь її не слухається. Він не перестане їсти ванільне морозиво й фотографувати теж не перестане. Якби я так сильно його не любила, мене це вже вибісило б.

Ось тато — куняє, як завжди. Мама весь час його поштурхує та пошепки каже, що, на її думку, з його щитовидкою не все гаразд. Тато роздратовано відповідає: «Та нормальна в мене щитовидка» — і за кілька секунд знову поринає в сон. Це їхнє звичне спілкування. Або так, або гризня й колотнеча. Краще вже так.

Ось Маркус, Дастін і Скотті. Кожного з них я люблю з різних причин. Маркус такий відповідальний, такий надійний.

Думаю, це тому, що він уже дорослий — йому п'ятнадцять. Але навіть якщо й так, у ньому відчувається внутрішній стрижень, на відміну від багатьох справжніх дорослих, які мене оточують.

Я люблю Дастіна, хоча здебільшого він усім своїм виглядом показує, як я йому набридла. Мені подобається, що він добре малює і розбирається в історії та географії. Я цього, навпаки, геть не вмю. Я часто хвалю його за все, що йому добре вдається, а він у відповідь називає мене підлизою. Я не зовсім розумію значення цього слова, але, судячи з братового тону, воно образливе. Утім, я майже впевнена, що Дастін потай радіє моїм компліментам.

Я люблю Скотті, бо він ностальгійний. Це слово я дізналася з книжки «Ілюстрований словничок». Ми вчимося вдома з мамою, і вона щодня його нам читає. Я намагаюся вживати слово «ностальгійний» принаймні раз на день, щоб не забути. Його визначення влучно описує Скотті: «Той, хто тужить за минулим». Саме це він і робить, хоча йому лише дев'ять років, а отже, у нього не так і багато того минулого. Скотті плаче, коли завершується Різдво, день народження чи Гелловін, а іноді й наприкінці звичайного дня. Він сумує, що все скінчилося. Навіть якщо до кінця ще далеко, Скотті вже наперед тужить. Слово «тужити» я теж дізналася з книжки «Ілюстрований словничок».

Ось мама. Вона також спостерігає. Ох, мамо-мамо. Вона така гарна. Але, судячи з того, що мама щодня годину робить макіяж і вкладає волосся — навіть якщо збирається просто піти по продукти, — сама вона так не вважає. Я геть не розумію, чому так. Чесно, без цього всього вона має набагато кращий вигляд. І природніший. Коли видно її шкіру. Її очі. Власні. Натомість мама все ховає. Наносить на обличчя якусь рідину для автозасмаги, підмальовує внутрішні кутики очей олівцем, змащує щоки кремом і густо їх запудрює. Робить собі високу зачіску. Носить туфлі на підборах, щоб виглядати на метр шістдесят, бо вважає свій зріст — метр п'ятдесят — нікудишнім. Стільки зайвого, проте я все одно бачу під цим її справжню. І та, справжня, мама надзвичайно красива.

Вона спостерігає за мною, я — за нею. І так завжди. Ми тісно пов'язані. Ми — єдине ціле. Мама всміхається до мене, натякаючи не баритися, тож я слухняно закінчую розпаковувати.

Коли бачу подарунок на свій шостий день народження, мене охоплює щонайменше розчарування, якщо не жах. Звісно, мені подобаються «Невгамовні», але на цьому костюмчику — футболка плюс шорти — зображено Анжеліку (мою найменш улюблену персонажку) з ромашками навколо (терпіти не можу одяг із квіточками). А по краях рукавів і отворів для ніг — рюшики. Якби мене попросили назвати повну протилежність моїм уявленням про себе, це точно були б рюші.

— Мені дуже подобається! Це мій най-найулюбленіший подарунок! — захоплено вигукую.

На моєму обличчі — найпереконливіша фальшива усмішка. Мама не помічає, що я всміхаюся нещиро. Вона вважає, мені справді сподобався подарунок, і каже вдягти цей костюмчик на вечірку. А сама тим часом знімає з мене піжаму. Коли мама мене роздягає, це більше схоже на здирання паковального паперу, аніж на обережне зняття.

Минуло дві години. Я у своєму костюмчику з Анжелікою стою посеред Істгейтського парку разом із друзями — чи радше єдиними однолітками, яких знаю. Ось Карлі Рейтцель з обручем-зигзагом. Ось Медісон Томер. Я теж хотіла б мати такий дефект мовлення, як у неї, бо говорить вона страшенно круто. А ось Трент Пейдж. Він без упину розмовляє про рожеве, жахаючи цим усіх дорослих. (Спочатку я не розуміла, чому їх так турбує Трентове захоплення рожевим, а тоді склала два плюс два. Вони думають, що він гей. А ми мормони. А бути водночас геєм і мормоном чомусь не можна.)

Уже принесли торт і морозиво, і я в цілковитому захваті. Я чекала на цю мить аж два тижні, відколи придумала, яке бажання загадаю на день народження. Це бажання — найбільша доступна мені сила. Найкращий шанс опанувати ситуацію. І я не сприймаю цієї можливості як належне. Я хочу взяти від неї все.

Усі безладним хором співають «З днем народження», а Медісон, Трент і Карлі після кожного рядка вигукують «ча-ча-ча». Мене це дратує. Певно, вони думають, що їхнє «ча-ча-ча» звучить класно, але, як на мене, у простій привітальній пісні ці викрутаси ні до чого. Навіщо покращувати те, що й без того добре?

Я зазираю в мамині очі, щоб вона зрозуміла: я хвилююся за неї, вона для мене — найголовніше. Мама не вигукує «ча-ча-ча», і це варте поваги. Вона широко всміхається, морщачи носа. Від цієї усмішки мене наповнює почуття, що все буде добре. Я всміхаюся у відповідь і намагаюся якнайповніше увібрати в себе цю мить. Мої очі наливаються слізьми.

Коли мені було два роки, мамі діагностували рак молочної залози на четвертій стадії. Я цього майже не пам'ятаю, лишилися тільки окремі спогади.

Ось мама в'яже мені велику біло-зелену ковдру й каже, що, поки вона буде в лікарні, ця ковдра залишатиметься зі мною. Я зненавиділа чи саму ковдру, чи те, за яких умов її отримала, чи свої почуття, коли мама її мені давала, — цього не пам'ятаю. Але було в тій миті щось таке, що я люто ненавиділа.

Ось я за руку з дідусем гуляю по траві. Напевно, це галявина біля лікарні. Ми мали зібрати для мами букетик кульбаб, однак я натомість нарвала якихось коричневих колючих бур'янів, бо вони мені більше сподобалися. Мама потім роками тримала цей букет у пластиковій підставці для олівців на столикові біля телевізора. Берегла як пам'ять. (Можливо, саме звідси Скоттова ностальгійність?)

Ось я сиджу на вибоїстому синьому килимі в кутовій залі нашої церкви й спостерігаю, як двоє гарних молодих місіонерів кладуть руки на мамину лису голову, благословляючи її. Решта членів сім'ї розташувалися на холодних розкладних кріслах, що стоять попід стінами зали. Один із місіонерів благословив також оливкову олію, щоб вона стала освяченою чи як там це зветься. А тоді вилив цю олію мамі на голову, і тепер її шкіра аж блищить. Інший місіонер почав читати молитву, у якій просив продовжити мамине життя, якщо на те буде Божа воля. Бабуся зірвалася з місця й вигукнула: «Навіть якщо на те не буде Божої волі, чорт забирай!». Це відволікло Святого Духа, тож місіонерові довелося виголошувати молитву спочатку.

Я не надто добре пригадую той період життя, але мені й не треба. У родині Маккерді всі ці події обговорюються так часто, що зрештою вони глибоко вриваються тобі в пам'ять, навіть якщо ти не брала в них безпосередньої участі.

Мама любить розповідати про свою історію раку — про хіміотерапію, опромінення, пересадку кісткового мозку, мастектомію, грудний імплант, четверту стадію, про те, що їй було лише тридцять п'ять, коли це все сталося, — кожному прихожанинові нашої церкви, сусідові чи співчутливому покупцеві в супермаркеті, готовому її слухати. І хоч самі собою ці факти сумні, я певна: загалом історія наповнює маму глибоким почуттям гордості. Дає їй мету в житті. Ніби її, Дебру Маккерді, послали на нашу землю перемогти рак, і тепер вона живе, щоб повідати свою історію всім і кожному... щонайменше п'ять, а то й усі десять разів.

Мама згадує свій рак так, як люди здебільшого пригадують відпустки. Дійшло до того, що вона щотижня влаштовує нам перегляд відео, яке записала невдовзі по тому, як дізналася про діагноз. Щонеділі після церкви мама просить когось із хлопців поставити касету, бо сама не може дати ради з відеомагнітофоном.

— Так, цс-с-с-с. Посидьмо тихенько. Перегляньмо цей фільм і будьмо вдячні за те, що матуся зараз тут, — каже мама.

За її словами, ми дивимось це відео, щоб відчутти вдячність за мамине одужання, але щось із цими переглядами не так. Я бачу, як хлопцям від них стає ніяково, та й мені теж. Не думаю, що комусь із нас хочеться знову й знову поринати в спогади про те, як наша лиса та сумна мама готувалася до смерті. Однак жоден цього не показує.

Запускається фільм. Мама співає колискові, а ми четверо сидимо навколо неї на дивані. Кожен перегляд такий самий, як попередній: не міняється ані відеоряд, ані мамині коментарі до нього. Вона щоразу каже, що «для Маркуса це все було занадто важко», тож він мав раз за разом виходити в коридор опанувати себе. Мама говорить так, щоб ми зрозуміли: це — найвища похвала. Маркусове хвилювання через мамину невиліковну хворобу свідчить про те, яка він неймовірна людина. Потім вона переходить до того, якою «засранкою» була я, але вимовляє це слово з такою ядучою зневагою, що воно звучить як справжнісінька лайка. Мама зазначає, що гадки не має, як я могла за таких драматичних обставин горлати колядки. Вона не розуміє: як до мене не доходило? Як я могла

радіти життю в такий складний для всіх момент? Мені було два роки.

Однак вік — це не виправдання. І щоразу, коли ми передивляємося це відео, мене охоплює нестерпне почуття провини. Як я могла не здогадатися? Ну дурепа. Як могла не відчутти, чого саме хотіла від нас мама? Вона потребувала, щоб ми були серйозними, сповна розуміли весь тягар ситуації, почувалися спустошеними. Щоб без неї ми були ніким.

І хоча я знаю, що деталі маминої хвороби — хіміотерапія, пересадка кісткового мозку, опромінення — зазвичай усіх шокують, ніби люди уявити собі не можуть, як тяжко їй було, для мене це просто складні слова. Вони не мають жодного значення.

Атмосфера, яка панує в домі Маккерді, — ось що *справді* має значення. Скільки себе пам'ятаю, ми жили, затамувавши подих, у режимі очікування, що мамин рак ось-ось повернеться. Постійні нагадування про той перший епізод раку, регулярні походи до лікарів лягають на нас невисловленим тягарем. Крихкість маминого життя стає лейтмотивом мого.

І я вважаю, що, загадавши бажання, зможу якось зарадити цій крихкості.

Привітальна пісня нарешті скінчилася. Час настав. Ось він — найважливіший момент. Я заплющую очі, глибоко вдихаю та подумки промовляю своє бажання.

Я хочу, щоб мама прожила ще один рік.